

Naar school

Lekker ravotten tussen de lessen door.

In de uitdijende sloppenwijken van de Indonesische hoofdstad Jakarta hebben de meeste gezinnen moeite om rond te komen. Daarom halen ze hun kinderen van school af. Maar dankzij het *Yapari*-project krijgt een groep jonge schoenpoetsers, vuilprikkers en voortijdige schoolverlaters een nieuwe kans om onderwijs te volgen.

in de sloppenwijken

Een jonge basisschoolleerling in opperste concentratie.

Foto's: Benno Neeleman

Ingeklemd tussen een begraafplaats en een rivier die als open riool dient, ligt de sloppenwijk Jatinegara, in het zuiden van de stad Jakarta. Ruim drieduizend mensen wonen hier op elkaar gepropt. Kleine, hooggestapelde huisjes van steen en golfplaten bieden onderdak aan de vaak grote gezinnen. Voor de meeste inwoners speelt het leven zich echter op straat af. In de smalle steegjes ravotten kinderen, terwijl jongeren bij de rivieroever hangen en gitaar spelen. Middenin de sloppenwijk, tegenover de smetteloos witte moskee, verdringen zich tientallen joelende kinderen voor twee klaslokalen. Het is even na twaalf op een doordeweekse dag en 'deel twee' van de basisschool gaat zo van start. "Zo kun je het wel noemen", zegt schoolhoofd Asep Saefudin. "We hebben te weinig ruimte om alle klassen tegelijk te laten beginnen. Dus starten de oneven klassen in de ochtend en zijn 's middags de even klassen aan de beurt", legt hij uit.

Een van de leerlingen die vanochtend niet naar school hoefde, is de elfjarige Ahmad Seputra uit klas zes. Maar geen les betekent niet dat de jongen vrij heeft. 's Ochtends verdient Ahmad geld in de stad als schoenpoetser. En hij

helpt zijn moeder met het schoonmaken van plastic flessen, die ze daarna verkopen. 's Middags gaat hij naar school. Tot een paar maanden geleden volgde Ahmad de lessen samen met zijn beste vriend. Maar, zo vertelt Ahmad, zijn vriend verdiende zó goed met schoenpoetsen dat hij geen zin meer had om nog langer naar school te gaan. Zelf peinst Ahmad er niet over om zonder diploma van school te gaan: "Ik wil later naar de universiteit. Dan heb ik een veel grotere kans op een goede baan."

Kostbare bijlessen

Er zijn miljoenen arme kinderen in Indonesië die – net als Ahmad – graag naar school zouden gaan, maar de kans niet krijgen. Want hoewel het onderwijs officieel gratis is, ligt dat in de praktijk anders. Zo kennen de overheidsscholen zogenaamde entreekosten die variëren van 10.000 tot 100.000 roepies (10.000 roepies is ongeveer 1 euro). Daarbij komen nog allerlei extra uitgaven, onder meer voor computerlessen, examens, schooluniformen en bijlessen. Omdat Indonesische leerkrachten vaak slecht verdienen, geven ze buiten schooltijd bijles om hun salaris aan te te ►

Bewoners van een levendige sloppenwijk in Jakarta.

vullen. Deze bijlessen zijn officieel niet verplicht, maar een leerling die géén bijles volgt, krijgt onherroepelijk slechte cijfers en zal niet overgaan. Dat is voor arme ouders weer aanleiding om hun kind van school te halen en aan het werk te zetten. Met het in 1988 opgerichte Yapari-project tracht Terre des Hommes deze vicieuze cirkel te doorbreken.

Per jaar voorziet Yapari 1500 kinderen in Jakarta van een beurs om naar de basisschool te gaan of voortgezet onderwijs te kunnen volgen. Ahmad behoort tot een van de gelukkigen. Van de ongeveer driehonderd kinderen die op de basisschool zitten,

“DE KINDEREN ZIJN ZEER GEDREVEN OM HUN DIPLOMA TE HALEN”

krijgt hij - met nog twintig anderen - een beurs van Yapari. De resultaten van de kinderen die een beurs krijgen, zijn uitstekend, zegt directeur Trunggul Andrini van Yapari: “De kinderen zijn zeer gedreven om hun diploma te halen. Negen op de tien leerlingen lukt dat ook. Sommige kinderen, bij wie de financiële nood thuis erg hoog is, krijgen ook nog steun voor het volgen van een beroepsopleiding. En waar mogelijk probeert Yapari de jongeren te helpen aan een baan.” ■

Taco van der Mark

“MIJN MOEDER HEEFT ALTIJD GEZEGD DAT IK GOED MIJN BEST MOET DOEN OP SCHOOL”

Met haar strakke brilletje en zwarte hoofddoek maakt de twintigjarige Mei Wati een zelfverzekerde indruk. De jonge vrouw woont in de sloppenwijk waar ze als kind opgroeide in armoede. Daarom wilde Mei arts worden. “Dat verdient lekker veel”, lacht ze. Maar nu ziet Mei meer in een carrière als secretaresse, “het liefst bij een grote bank.” Ze rondt haar secretaresseopleiding dit jaar af en wil hierna een vervolgopleiding management gaan doen. “Dat sluit goed op elkaar aan. Met die twee studies kan ik hopelijk aan de slag.”

Mei's familie had het thuis niet breed. Haar vader stierf toen ze nog een baby was, haar moeder werkte als schoonmaakster. Van het salaris kon ze met moeite voor haar zoon en twee dochters zorgen. Geld voor school was er niet. Totdat Yapari uitkomst bood en Mei mét haar broer en zus toch onderwijs kon

volgen. Ook voor haar huidige secretaresseopleiding krijgt Mei steun van Yapari. Maar haar vervolgopleiding moet ze zelf betalen. “Dat is geen probleem”, zegt de studente. Ze rekt voor dat het schoolgeld per semester 800.000 roepies bedraagt. “Ik werk naast mijn opleiding als serverster en geef drie keer per week bijles aan kinderen. Zo heb ik sinds vorig jaar al 1,7 miljoen roepies gespaard. Dat is genoeg. Wat ik overhoud, geef ik aan mijn moeder.”

In haar familie is Mei de enige vrouw die studeert. “Mijn moeder heeft altijd gezegd dat ik goed mijn best moet doen op school, en je mag je ouders nooit teleurstellen. Dat geef ik ook mee aan de kinderen die ik bijles geef”, aldus Mei. Veel van haar vriendinnen zijn al getrouwd. Zelf heeft Mei nog geen vriendje. “Daar heb ik geen tijd voor”, giechelt ze.